

Regionaal kwaliteitsbeeld cultuur & erfgoed

17.0012296

1. Aanleiding

De kernwaarden van de regio Gooi en Vechtstreek zijn te definiëren als Groen, Creatief en Monumentaal. Het zijn de pijlers voor de beleving van de regionale identiteit. Een gedeeld beeld van de cultuur- en erfgoedkwaliteiten van Gooi en Vechtstreek dient als basis voor de realisatie van (cultuur- en erfgoed-) programma's en projecten in de regio. Het biedt bovendien een stevige bodem voor samenwerking. Met een regionaal kwaliteitsbeeld cultuur & erfgoed wordt structurele samenhang en positionering voor de toekomst geborgd, rekening houdend met lokale en regionale belangen: de regionale culturele infrastructuur. Het Kwaliteitsbeeld Cultuur & Erfgoed Gooi en Vechtstreek sluit naadloos aan op lokale cultuur- en erfgoedvisies, maar beperkt zich tot hoofdlijnen: verantwoordelijke keuzes maken in regionaal cultuurbeleid, mede gebaseerd op input vanuit vertegenwoordigers van o.a. cultuur- en erfgoedinstellingen, wethouders en ambtenaren cultuur & erfgoed, provincie Noord-Holland, Toerisme Gooi & Vecht en Amsterdam Marketing. Zo neemt de stevigheid van de regionale culturele infrastructuur toe.

2. Uitgangspunten

De identiteit, de Regionale Samenwerkingsagenda en het programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT) vormen de basis voor deze regionale culturele infrastructuur.

Identiteit

Gooi en Vechtstreek is een ondernemende regio waarbinnen een hoge kwaliteit van leven en zorg centraal staat. Het gebied kenmerkt zich als een groenblauwe oase met een innovatief klimaat in een monumentale omgeving. Gooi en Vechtstreek is strategisch gelegen tussen Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht en kent een diversiteit aan landschap, cultuurhistorie en creativiteit. Daarmee is het een aantrekkelijk vestigingsgebied met een hoog voorzieningenniveau. Gooi en Vechtstreek, een unieke combinatie van wonen, werken en welzijn: groen, creatief, monumentaal.

Keuze voor drie integrale thema's cultuur & erfgoed

Drie thema's zijn leidend voor cultuur en erfgoed in regio Gooi en Vechtstreek. Ze sluiten aan op komende ontwikkelingen in het fysiek en sociaal domein. Alle thema's (en aanbodactiviteiten erbinnen) bouwen aan het overkoepelende beeld van onze regio. De volgende drie thema's zijn door alle gemeenten herkend als universeel:

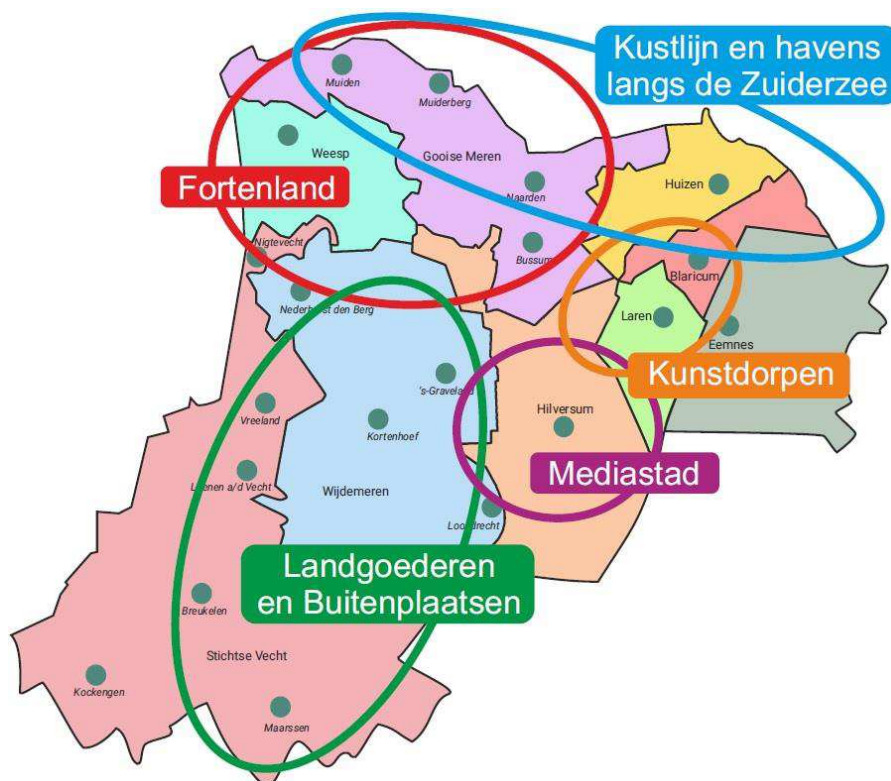
1. Het landschappelijk groen (bos, hei, weiden) en blauw (water) en het toekomstig belang voor inwoners en stedelijke bezoekers: historisch gegroeide waarde, recreatie, gezondheid (beweging, mentaal).
2. Ondernemers- en handelskarakter en (historisch gegroeid) vakmanschap, uitgegroeid tot o.a. actueel mediavakmanschap; dit zit in het bloed van de mensen in Gooi en Vechtstreek en is als immaterieel erfgoed mede bepalend voor de identiteit (zie ook collecties, storytelling).
3. De verbinding tussen actuele kunst en landschap, erfgoed, cultuurhistorie, architectuur en archeologie.

3. Kwaliteitsplekken in Gooi en Vechtstreek

We kiezen voor organisatie in organische 'plekken', die een bijzondere samenhang vertonen. De drie thema's, het cultureel en landschappelijk potentieel, en de recreatieve en facilitaire voorzieningen van Gooi en Vechtstreek zijn bijeengebracht in overzichtelijke 'kwaliteitsplekken'. De plekken vormen als het ware de 'puzzelstukken' van de aantrekkelijke puzzel Gooi en Vechtstreek. Voor inwoners en bezoekers wordt hiermee een focus aangebracht in de aanwezige kwaliteiten van de regio.

Het landschap en de ruimtelijke historisch gegroeide structuur is daarvoor de basis (zie ook landschapsbeeld en de leidraad cultuur en erfgoed) en vormt een natuurlijke verbinding tussen de puzzelstukken. Dit beeld van kwaliteitsplekken wordt ook in het advies van Amsterdam Marketing over onze regiomarketing herkend als goed hanteerbaar voor regiomarketingdoeleinden. Voor het programma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme geeft deze indeling houvast voor regionale organisatie en de financiering van de samenwerking in de regio.

De cultuurplekken worden getypeerd vanuit de meer universele inhoudelijke cultuur- en erfgoedthema's, die voor de hele regio gelden. Dit zijn thema's, die door alle gemeenten worden herkend als belangrijke historische contexten voor de identiteit van de regio (zie identiteit en imago).

Kwaliteitsplekken als basis voor ontwikkeling

Het cultuur- en erfgoedbeeld vult met de thema's en vijf plekken een visie cultuur en erfgoed in. Behoud en beheer van culturele voorzieningen, zoals collecties en instellingen, maar ook ontwikkeling van gezamenlijke bovenlokale kansen staan hierbij voorop. Omdat realistische exploitatie de basis moet blijven voor behoud, beheer en groei van organisaties, collecties etc. en voor financiering ervan meer nodig zal zijn dan lokale overheidsfinanciering, beoogt dit beeld ook de opmaat te zijn voor de toekomstig benodigde keuzes in gezamenlijke exploitatie en investering voor de langere termijn. Vanuit de voorgestelde plekken en thema's kan bovenlokale organisatie en financiering voor de langere termijn georganiseerd worden, omdat het vertrekpunt gemeenteverstijgend is. Op de plekken leiden de diverse kwaliteiten tot een samenhangend aanbod. Echter niet alle instellingen zijn nu al maximaal toegerust om die aanbodkwaliteit te kunnen leveren. Het betreft hier de gesubsidieerde cultuurinstellingen en het klein ondernemerschap. Om ervoor te zorgen dat er per plek voldoende draagkracht is, wordt per 'plek' een of meer dragende instellingen benoemd tot zichtbare trekker(s) van de plek. Het gaat dan om instellingen die al wel in staat zijn gebleken in de afgelopen jaren een bepaalde stevigheid te kunnen ontwikkelen. Toekomstige keuzes in aanbodontwikkeling en het mogelijk veranderende subsidiebeleid op basis van die keuzes, kunnen hierin uiteraard verandering brengen.

In de inspiratiebijeenkomsten die volgen, wordt in gezamenlijkheid per plek bepaald om welke instellingen ofwel regionale kwaliteits'iconen' het zou moeten gaan.

Op sommige plekken ligt de keuze voor de hand: al eerder zijn er vanuit de marketing voor de internationale bezoeker 'iconen' aangegeven. Omdat op de vijf plekken een integraal kwaliteitsbeeld beoogd wordt, is het ook mogelijk dat een landschappelijk of facilitair (pleisterplaats, hotel etc.) icoon wordt aangegeven.

4. DE TUIN VAN AMSTERDAM, van roemrijk verleden naar innovatieve toekomst

Hieronder volgt een indeling in de te onderscheiden kwaliteitsplekken. Samen vormen zij het 'verhaal' van de tuin van Amsterdam, met als kernkwaliteiten cultuur(historie) en landschap. Verbindend zijn de Geoparksites, het samenhangende landschap (van plassen naar zandgronden, van de Vecht naar de Heuvelrug), de verschillende vormen van vakmanschap en ondernemerschap, de horeca en verblijfsaccommodaties en de vele toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

1. Fortenland (totale verdedigingslinie inclusief kastelen, kringen en grachten)

Sterk in cultuurhistorie en erfgoed. Aantoonbaar krachtig aanwezig in bijzondere gebouwen, collecties en verhalen, nu gepositioneerd als Fortress Stretch vanuit Amsterdam (binnen het thema Castles & Gardens) en binnen de regio bekend als Fortenland (Vestingsteden Muiden, Naarden en Weesp, *Amsterdam Castle* Muiderslot, Forteiland Pampus, Fort Uitermeer, Vestingmuseum Naarden, Fort Ossenmarkt, Muizenfort en Fort Werk IV). Verdedigingswerken als onderdeel van grotere verbanden als de Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Bepalende landschapselementen zoals schootsvelden en de Vecht.

2. Kustlijn en havens langs de Zuiderzee

Weinig heeft zo in het aanzien van de hele regio ingegrepen als de vele soorten vervoer en verbindingswegen in de loop van de geschiedenis. Kanalen, havens, spoorwegen (trams en trein), provinciale en rijkswegen hebben zeker zo'n bepalende rol gehad als bijvoorbeeld erfgooiers of natuurreservaat. Cultuurhistorische context en goed toeven aan en op het water. Ontgonnen kusten en vakmanschap: van visserij naar handwerk naar pleisterplaats. Ontwikkeling riviercruisevaart, samenwerking Gastvrije Randmeren, Floriade 2022 en de verbinding met Flevoland.

3. Kunstdorpen

Sterke aanwezigheid van de beeldende kunsten (ook in de openbare ruimte). Zowel museaal als in galerieën spelen kunstenaars, schrijvers en ateliers binnen de cultuurhistorische context een grote rol. Singer Laren, het verhaal van de kunsten, bijzonder winkelaanbod, creatief kleinschalig ondernemerschap, maar ook heide, bos, velden, kortom het landschap en de natuur, maken deze omgeving zo uniek.

4. Mediastad

Tot bijzondere mediastatus uitgegroeide vakmanschapsstad. Bijzondere (media en groen) architectuur en aan media verwante muziek. Stevig eigenzinnig mediaverhaal, gekoppeld aan mediaerfgoed. Toonaangevend is het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, dragende collecties aan media en architectuur en het creatieve ondernemerschap. De botanische tuin van Pinetum Blijdenstein, de Oude Haven, Gooiland, Lapershoek, het Mediapark, het Raadhuis van Dudok en Landgoed Zonnestraal geven de stad een cultuur(historische) waarde, van waaruit verbinding met andere regionale kwaliteiten wordt gemaakt.

5. Landgoederen en Buitenplaatsen

Waterrijk tuinen- en plassegebied met ontmoeting tussen veen en heide. Cultuurhistorische context van de landgoederen, buitenplaatsen en historische tuinen. Connectie met vakmanschap en beeldende kunst. Bijzondere locaties zijn Landgoed Zonnestraal, Kasteel-museum Sypesteijn met het Loosdrechts Porselein, de schilderkunst, Slot Zuylen en de diverse landschappen. De ontwikkeling van het Oostelijk Vechtplassengebied binnen een gebiedsakkkoord geeft een impuls aan de cultuurhistorie, horeca, toeristisch-recreatieve mogelijkheden en de natuur, en draagt bij aan de uitstraling van het plassegebied, de Vecht en het gebied als onderdeel van het Groene Hart.

5. Achtergrond en onderbouwing

Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme

Het deelprogramma Cultuur & Erfgoed, Recreatie & Toerisme (CERT) is onderdeel van het uitvoeringsprogramma 2017-2018, waarin wordt samengewerkt door de zeven regiogemeenten. Het cultuur- en erfgoeddeel berust op de drie pijlers, waarover afspraken zijn gemaakt en van waaruit de volgende projecten worden uitgevoerd:

- 1) Verbetering van samenwerking op het gebied van cultuur en erfgoed in en tussen de culturele instellingen, door vorming van georganiseerde samenwerking.
- 2) Verbetering van samenwerking in cultuureducatie en cultuurparticipatie, zowel binnen als buiten het onderwijs.
- 3) Cultuurmarketing vanuit gezamenlijke doelen ten behoeve van cultuurparticipatie, die nauw aansluit bij de doelstellingen van het deelprogramma recreatie & toerisme, het regionale marketingbureau en vooral de marketingdoelstellingen van culturele instellingen.

Gezamenlijke doelstellingen bij de realisering

- Inhoudelijke, organisatorische en financiële keuzes worden voorbereid.
- Vanuit de te ontstane basis groeit regionale samenhang op cultuur en erfgoed voor 2020 uit in een duurzame stevige culturele regionale infrastructuur.
- De geprognostiseerde en gewenste bezoekersvraag voor cultuur- en erfgoed aanbod in de regio en in de MRA is duidelijk in beeld en leidend voor keuzes.
- Cultuur en erfgoed is, in combinatie met landschap, een belangrijke basis voor de inhoud van de regiomarketing.
- Onderscheid tussen lokale en regionale cultuur- en erfgoedopgaven c.q. doelen: naast de lokale opgaven nemen gemeenten deel aan de gezamenlijke regionale thema's, kwaliteitsplekken en samenwerking in de realisering van cultuur- en erfgoed aanbod.
- De realisatie van doelstellingen uit het programma CERT krijgt een minimale looptijd tot 2020.
- De kennis- en netwerkpositie van CERT wordt verder versterkt. Deelnemende gemeenten kunnen beschikken over professionele kennis met betrekking tot cultuur en erfgoed.

Ontwikkelperspectief

- Voor 2020 ontstaat een gezamenlijke basis voor bovenlokale exploitatie en investeringen.
- Overheden en instellingen vinden elkaar in de totale (economische en sociale) meerwaarde van cultuur en erfgoed voor de regio.
- Deze stip op de horizon verrijkt de cultuur- en erfgoedpositie van de regio in de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Anticiperen beter op toekomstig landelijk beleid

Gooi en Vechtstreek wil cultuur- en erfgoedopgaven zo ontwikkelen, dat zij goed aansluiten op ontwikkelingen buiten de regio, zoals bij het toekomstige beleid van Rijk, Provincie en MRA, door vroegtijdig in te spelen op toekomstige kansen en regelingen. Het programma CERT wil ervoor zorgen dat Gooi en Vechtstreek anticipeert en gebruikmaakt van facilitering en financieringsstromen vanuit provincie en Rijk (zie bijlage 1 voor een overzicht van het belangrijke landelijke en provinciale cultuur- en erfgoedbeleid).

Uitgaan van bovenlokale trends en toekomstperspectief

- Maatschappelijke effecten van kunst en cultuur op onderwerpen als gezonde leefstijl, vergrijzing, ontwikkelkansen op de arbeidsmarkt worden verkend.
- Cultureel aanbod wordt meer verbonden met maatschappelijke sectoren als welzijn, zorg, onderwijs en bedrijfsleven op regionale schaal: zo wordt integrale ontwikkeling van nieuwe innovatieve en interdisciplinaire programma's mogelijk, met inzet van reeds beproefde ingrediënten uit de gehele regio. Hierin wordt al voorgesorteerd met het ingezette cultuureducatietraject dat in de komende vier jaar een vraaggerichte projectaanpak met het onderwijs realiseert.

- We gaan versterkte samenwerking tussen BIS (Basisinfrastructuur cultuur Rijk)- en niet BIS-instellingen stimuleren: dat betekent dat we regionaal in onze overleggen prikkelen tot ongewone verbindingen, waardoor een sterker c.q. breder aanbod ontstaat met een optimale mix tussen professionele- en amateurkunsten, met kwaliteitsimpulsen en leereffecten voor instellingen en voor amateurs.
  - Hierop wordt al voorgesorteerd binnen het programma CERT met de voorgenomen kwaliteitsslag voor bovenlokaal opererende instellingen.
- We gaan verifieerbare stappen nemen: vanuit vraagverkenning, monitoring en evaluatie, kennisdeling en inspiratiebijeenkomsten en door dit alles vast te leggen in toekomstige regionale contracten, organisatie en fondsvorming. Hierop wordt al voorgesorteerd met de verkenning naar een juiste regionale organisatievorm, waarvan cultuur- en erfgoedinstellingen kunnen profiteren.

Voorkomen begripsverwarring

Ter voorkoming van verwarring van begrippen, hanteren we in de regio de algemeen gehanteerde indeling in onderwerpen, die ook bij OCW en de VNG bij cultuur- en erfgoedbeleid worden gebruikt. Door duidelijk af te spreken waar het over gaat als er over cultuur en erfgoed wordt gesproken, wordt de regionale positie van Gooi en Vechtstreek beter gedefinieerd. We werken er naartoe dat de door OCW en VNG gehanteerde thema's voor 2020 aan het regionale programma zijn gerelateerd. Een begrippenlijst is als bijlage toegevoegd (zie bijlage 2).

Landschapsbeeld

Het landschap en de daaraan gerelateerde cultuur- en erfgoedstructuur wordt op regionale schaal uitgewerkt in een toekomstbeeld voor het landschap. Dit toekomstbeeld ziet toe op het fysieke deel van het landschap, ofwel: onroerend erfgoed, en het gebruik daarvan. Dit toekomstbeeld wordt in twee fases uitgewerkt: de eerste fase is een beschrijving van het ontstaan van het landschap en een waardering daarvan. In de tweede fase worden keuzes gemaakt over de toekomst van het landschap. Dit vindt plaats na de bredere afweging die plaatsvindt in het regionale omgevingsbeeld, wat overeenkomstig de nieuwe Omgevingswet een integraal toekomstbeeld biedt voor de *fysieke leefomgeving*.

Vervolgtraject

De basis voor de regionale culturele infrastructuur is gelegd. Wat volgt is een planning voor het uitvoeringstraject, een overzicht met data van (inspiratie)bijeenkomsten en een paragraaf met organisatorische en financiële consequenties (nadat de inspiratiebijeenkomsten zijn gehouden). De relatie met lokale agenda's wordt verder uitgewerkt binnen het programma CERT, evenals de relatie met andere regionale programma's ten behoeve van toekomstige samenwerkingsprogramma's.

Bijlage 1. Landelijk en provinciaal cultuur- en erfgoedbeleid (belangrijkste doelstellingen)

De Rijksoverheid richt zich in de periode 2017-2020 op de volgende gebieden:

- Cultuureducatie: zo veel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking brengen met de rijkdom van cultuur.
- Talentontwikkeling: de ontwikkeling van talent is van belang voor de kracht en dynamiek in de cultuursector.
- De maatschappelijke waarde van cultuur: cultuur levert een bijdrage aan onderwijs, zorg, toerisme en de profilering van steden, regio's en Nederland als geheel.
- Digitalisering: dit biedt kansen om meer mensen in aanraking te brengen met cultuur; ook wordt informatie over erfgoed zo beter bewaard voor volgende generaties.
- Veranderende financiering culturele infrastructuur per 2022:
In de afgelopen periode is zowel bij de Raad voor Cultuur, bij het Rijk als bij de regionale overheden de gedachte gegroeid dat stedelijke regio's meer centraal komen te staan in het te voeren cultuurbeleid. 'Het zijn de natuurlijke brandpunten in het culturele aanbod. Stedelijke regio's kunnen rekening houden met de eigen identiteit en inspelen op de behoeften van hun inwoners – of het nu om een groeiende multiculturele bevolking gaat of juist om een krimpregio. Meer maatwerk wordt daardoor mogelijk, meer onderscheid ook.', aldus de Raad voor Cultuur. Op 24 november 2017 komt de Raad voor Cultuur langs in onze regio.

Provincie Noord-Holland 2017-2020 (belangrijkste doelstellingen)

1. Ten aanzien van culturele infrastructuur zetten zij in op de volgende activiteiten:

- Ontwikkelen van kennis en netwerk culturele infrastructuur.
- Stimuleren van en participeren in regionale cultuurnetwerken.
- Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk.
- Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs, waarbij onze regionale samenwerking als deel van de MRA cultuuragenda is aangesloten.

2. Ten aanzien van cultuureducatie: binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit

In de periode 2017-2020 wordt ingezet op een verdere verdieping van wat in de periode 2013-2016 is gerealiseerd op het gebied van cultuuronderwijs in het primair onderwijs en het vergroten van het aantal deelnemende scholen. Stichting Plein C zal met deelnemende Noord-Hollandse gemeenten en culturele instellingen een plan voor Noord-Holland voor 2017-2020 opstellen en dit indienen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie.

3. Loods Herbestemming

De Loods Herbestemming jaagt herbestemming van monumenten aan door vraag en aanbod bij elkaar te brengen en eigenaren en initiatiefnemers te ondersteunen. De focus ligt op herbestemming van industrieel, religieus en agrarisch erfgoed en op opgaven binnen de bredere provinciale gebiedsopgaven. Daarnaast zal de Loods gebiedsgericht kansen signaleren en uitdragen voor duurzaamheid en energietransitie.

Metropoolregio Amsterdam (MRA)

- Cultuur- en erfgoedagenda
De deelnemende partijen binnen de MRA geven uitvoering aan de Cultuurimpuls, die zich richt op afstemming en versterking van het culturaanbod, de toeristische profilering op MRA-schaal en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt.

1. Het MRA Platform Economie heeft in juni 2017 tot de volgende acties besloten:
Versterking en positionering van kunst en cultuur in de MRA: samenwerking en afstemming.
Actie: Programmering culturele instellingen op elkaar afstemmen.
Actie: Infrastructuur: bereikbaarheid.
Actie: Aanbod culturele infrastructuur: keuze en visie van gemeenten.
- Inventariseren van bestaande samenwerkingsverbanden van culturele instellingen.

- Gesprek met selectie van culturele instellingen aangaan over belang van de MRA-schaal.
- Verkenning naar instrumentarium om samenwerking te bevorderen.
- Bevorderen toegankelijkheid en vindbaarheid van het culturele aanbod.

MRA (digitaal en fysiek)

- Meer nadruk op immaterieel erfgoed
- Versterkte aansluiting op werkgroep Toerisme vanuit cultuur en erfgoed
- Relatie versterken met de Investeringsagenda van de MRA
- Extra inzet op Erfgoedjaar 2018
- Cultuur en Erfgoed als linking pin tussen economie en ruimte

Overige ontwikkelingen

- Heroriëntatie Rijk op de basis infrastructuur na 2020
- Fondsen (zie Rijk, betere mogelijkheden door bovenlokale samenwerking)
- Contractfinanciering (zie mogelijkheden bij fondsen en programma CERT, dat vanuit de beoogde samenwerking andere vormen van financiering mogelijk maakt)
- Regionale fondsvorming (toekomst, want eerst basis voor perspectief in CERT maken)

Bijlage 2: Begrippenlijst

Cultuur

Cultuur vatten we op als het geheel dat door mensen in een samenleving voortgebracht wordt, zowel materieel als immaterieel. De specifieke eigenheid van onze cultuur berust op het geheel aan uitingen vanuit ambacht, kunst, religie en wetenschap (zoals literatuur, architectuur), gewoonten en gebruiken dat zich uit in kleding, feesten en voedseltradities, die deels lokaal en deels bovenlokaal door inwoners en bezoekers beleefd worden.

Erfgoed

Erfgoed vatten we op als het geheel van roerende en onroerende goederen, die vanuit het verleden zijn overgeleverd en die een samenleving wil bewaren voor de toekomst.

We onderscheiden monumenten, museale voorwerpen en archieven. In onze regio benoemen we binnen deze categorieën erfgoed (ook panden zonder monumentenstatus) (de grond, stenen en plekken), A B en C collecties conform registratiemodel LAMO van het Rijk en historische archieven. De verhalen die opgeleverd worden vanuit deze categorieën worden benoemd bij het immateriële erfgoed.

En daarbinnen gaan we uit van de vierdeling: 1) onroerend erfgoed: stad en landschap met zijn historisch geografische, stedenbouwkundige en architectonische waarden, 2) roerend erfgoed: cultuurhistorische gebruiksvoorwerpen en kunstvoorwerpen, 3) informatief erfgoed: te vinden in archieven, bibliotheken, musea en 4) mobiel erfgoed: rijdend, vliegend of varend materieel.

Het immaterieel erfgoed met een eigen Unescoregeling omvat de praktijken, voorstellingen, uitdrukkingen, kennis en vaardigheden als instrumenten, objecten, artefacten en culturele ruimtes die door gemeenschappen, groepen, individuen worden erkend als deel van hun cultureel erfgoed. Dit immaterieel erfgoed biedt identiteit en continuïteit en bevordert respect voor diversiteit en creativiteit.

Waardemodel

We gaan uit van grote maatschappelijke waarde van cultuur en erfgoed voor onze regio.

Onder de maatschappelijke waarde verstaan we de balans die we zelf aanbrengen in de mix van waarden. We onderscheiden in de mix onderstaande waardecategorieën:

- Gebruikswaarde: genieten en beleven: van tentoonstellingen, kunst, muziek, film en theater.
- Optiewaarde: anticiperen op positief effect van cultuur (in de buurt van een culturele omgeving stijgen de huizenprijzen).
- Bestaanswaarde: identiteit: draagt bij aan verbinding en beleving, vanuit belang dat aan bijvoorbeeld aanwezige collectie wordt gehecht.
- Economische waarde: productiviteit en toerisme, stimuleert de regionale economie.
- Sociale waarde: het positieve effect op gezondheid en leefbaarheid.